

Lokal utbildningsplan för Resurspedagog/ Lärarassistent- utbildningen vid Västerås folkhögskola

40 veckor

Gäller läsåret 2025-2026

Innehåll

Lokal utbildningsplan.....	2
Utbildningens syfte	2
Pedagogiska utgångspunkter	3
Examination och utbildningsbevis	4
Studeranderätt	5
Studerandeflyttande och påverkansmöjligheter för arbetsgivare och intressenter inom yrkesområdet	5
Utbildningens innehåll	7
1. Skolans organisation och uppdrag, motsvarande 7 veckor	7
2. Ledarskap, motsvarande 3 veckor	9
3. Pedagogik, lärande och utveckling motsvarande 6 veckor	10
4. Beteende och socialt samspel, motsvarande 4 veckor	13
5. Anpassningar och särskilt stöd, motsvarande 3 veckor	15
6. Kommunikation och konflikthantering, motsvarande 3 veckor	16
7. Dokumentation och administration, motsvarande 2 veckor	18
8. Pedagogisk professionell utveckling, motsvarande 8 veckor	19
9. Fördjupningsarbete, motsvarande 4 veckor	20

Lokal utbildningsplan

Resurspedagog/Lärarassistentutbildningen är en eftergymnasial yrkesutbildning förlagd till folkhögskola. Utbildningen omfattar studier motsvarande 40 veckor på heltid. Det finns en *Gemensam utbildningsplan för Lärarassistentutbildning i Sverige* framtagen av FLiS, Föreningen Folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan, som är en samarbetsorganisation för folkhögskolor med lärarassistentutbildning i Sverige. Utifrån den *gemensamma utbildningsplanen* sammanställer varje enskild folkhögskola en *lokal utbildningsplan*.

Föreliggande dokument är den lokala utbildningsplanen för Resurspedagog/Lärarassistentutbildningen vid Västerås folkhögskola.

Utbildningens syfte

Utbildningen syftar till att utbilda resurspedagoger/lärarassistenter för praktiskt pedagogiskt arbete i grundskola, gymnasieskola och anpassad grund- och gymnasieskola – tidigare kallad särskola.

I utbildningen motiveras deltagarna att själva söka kunskaper, kritiskt granska dessa och dra egna slutsatser utifrån sin roll i skolan. Utbildningen ska också skapa möjligheter till och intresse för fortsatta studier och forskning.

Mål

För godkänd utbildning ska resurspedagogen/lärarassistenten visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att självständigt och i grupp kunna arbeta i skolans verksamhet. Resurspedagogen/Lärarassistenten ska kunna arbeta utifrån skolans värdegrund och styrdokument, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Kunskaper

Efter avslutad utbildning kan deltagaren redogöra för skolans uppdrag och verksamhet. Resurspedagogen/Lärarassistenten är i sin yrkesroll väl förtrogen med de processer som ingår i skolan dagliga arbete med att, i samarbete med övriga yrkesgrupper i skolan, möta barn och ungdomar och arbeta för att få dem att växa och utvecklas. Resurspedagogen/Lärarassistenten kan föra samtal kring och beskriva det egna ledarskapet. Resurspedagogen/Lärarassistenten ska efter utbildningen ha kännedom om närliggande yrkesgrupper och kunna redogöra för hur dessa förhåller sig till den egna yrkesrollen.

Färdigheter

Utbildade resurspedagoger/lärarassistenter visar på god organisationsförmåga och kan planera, utföra och vidareutveckla givna uppdrag.

Resurspedagogen/lärarassistenten identifierar behov på individ-, grup- och organisationsnivå för att komplettera och avlasta verksamheten.

Resurspedagogen/Lärarassistenten kan kommunicera kring sin yrkesroll och sitt uppdrag på mer än ett språk.

Ansvar och självständighet

Utbildade resurspedagoger/lärarassistenter agerar som en positiv och ansvarstagande förebild i skolan. Resurspedagogen/lärarassistenten kan självständigt och i samarbete med arbetslag och elevhälsoteam tillföra arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Resurspedagogen/Lärarassistenten kan reflektera kring sina behov av fortsatt utveckling i och kring yrkesrollen, I arbetet är resurspedagogen/lärarassistenten väl förtrogen med närliggande yrkesgrupper och känner till när dessa bör ta över arbetet. Resurspedagogen/Lärarassistenten samverkar med elever, lärare och andra professioner på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Pedagogiska utgångspunkter

Utbildningen är i sin helhet processinriktad och kräver kursdeltagarnas aktiva deltagande. Innehållet vilar dels på vetenskaplig grund, dels på erfarenheter och upplevelser. Vi arbetar processinriktat med individens och gruppens utveckling och använder oss av olika arbetsformer som t.ex. upplevelsebaserat lärande, föreläsningar, gruppdiskussioner, rollspel, fallstudier och självständiga reflektionsuppgifter.

Västerås folkhögskola utgår ifrån att deltagarna tar ett aktivt ansvar för sin utbildning, både för lärarledd studietid och egen studietid.

Mentorskap

Varje deltagare har en mentor som är en av pedagogerna på utbildningen. Mentorns uppgift är att följa deltagarens utveckling och regelbundet stämma av hur det går och vid behov stödja och motivera deltagare. Mentorskapet är viktigt när det gäller att bedöma deltagarens samlade utveckling. Det faktum att alla pedagoger möter deltagarna i varierande undervisningssituationer stärker möjligheterna att bedöma deltagarnas individuella utveckling i förhållande till utbildningens mål, syfte och innehåll.

Examination och utbildningsbevis

FLiS gemensamma utbildningsbevis utfärdas efter avslutad utbildning till alla deltagare som uppfyller kriterierna för funktionell kompetens, har fullgod närvaro och av skolan bedöms som lämpliga för yrket.

Studerande kan komplettera icke godkända delkurser inom en tvåårsperiod efter avslutad utbildning. Efter denna tid kan hela kursen eller delar av den få göras om.

Funktionell kompetens

För att bli godkänd på utbildningen behöver deltagarna uppfylla följande kompetenskriterier:

Yrkesteknisk kompetens, vilket innebär att genomföra utbildningens alla kursmoment. Dessa examineras genom inlämningsuppgifter, redovisningar och deltagande i obligatoriska moment. För att bli godkänd på en delkurs krävs att samtliga examinationsuppgifter som ingår i delkursen är godkända.

Social kompetens, vilket innebär en god förmåga att kunna samarbeta och samverka.

Strategisk kompetens, vilket innebär en god kännedom om Mänskliga rättigheter i allmänhet och Barnkonventionen i synnerhet samt en generell förståelse för styrdokuments funktion.

Dessa kompetensbegrepp bildar tillsammans den *funktionella kompetensen*. I slutet av varje termin görs en progressionsuppföljning där deltagarens utveckling i förhållande till den funktionella kompetensen bedöms.

Om skolan bedömer att deltagaren under utbildningens gång inte kommer att kunna uppfylla kompetenskriterierna, på grund av oförmåga eller olämplighet, kan deltagaren komma att avskiljas från utbildningen. Detta sker då enligt särskilda rutiner, se Studerandehandboken.

Närvaro

Undervisningens upplägg och karaktär kräver full närvaro. För att bli godkänd på utbildningen krävs därför att deltagaren är närvarande under lektionstid.

Vid frånvaro är det deltagarens ansvar att uppdatera sig om det innehåll som avhandlats under den missade tiden. Vid 20% frånvaro från en enskild delkurs så behöver delkursen göras om i sin helhet. Skolan kan bevilja undantag i särskilda fall.

Vid för hög frånvaro kan deltagaren komma att avskiljas från utbildningen. Detta sker då enligt särskilda rutiner, se Studerandehandboken.

Studeranderätt

Skolans policys, regler och rutiner finns i Studerandehandboken på vår hemsida. Vid missförstånd eller oklarheter kan deltagare vända sig till mentor, pedagog eller skolledning för att diskutera. Om man inte är nöjd med skolans formella beslut ska de överklagas till rektor. Ärendet kan därefter i vissa fall gå vidare till skolans styrelse. Folkhögskolornas Studeranderättsliga Råd (FSR) är nästa instans och information om vad som kan anmälas dit och hur man går till väga finns det länkar till i Studerandehandboken.

Studerandeflytande och påverkansmöjligheter för arbetsgivare och intressenter inom yrkesområdet

Ett fungerande umgänge och medinflytande från våra studerande är en viktig fråga. Avgörande är hur de studerandes engagemang uppmärksammas och uppmuntras och att deras synpunkter hörsammas. Följande forum och funktioner ska finnas på skolan:

- Mentorskap
- Klassråd
- Skolråd
- Deltagarskyddsombud

För att utbildningen ska utvecklas är det även viktigt att skolan för en dialog med verksamma inom yrkesfältet. Kontinuerliga möten med representanter för skolverksamheter i flera kommuner genomförs.

Det arbetsplatsförlagda lärandet och besöken på praktikplatserna är en viktig del av utvecklingsarbetet och de erfarenheter deltagarna tar med sig är viktiga att vi tar med oss i utvecklingsarbetet.

Detta samspel med de yrkesverksamma på olika nivåer är vitalt för utbildningens fortsatta utveckling.

Struktur för lokalt kvalitetsarbete

En grundförutsättning för en bra folkhögskoleverksamhet är öppenhet mot omvärlden där människors vardag, folkrörelers utveckling, pedagogiska och vetenskapliga rön och samhällsförändringar är en viktig del. Västerås folkhögskola anser att den viktigaste kvalitetsfaktorn på en folkhögskola är att ständigt föra en öppen och konstruktiv men även självkritisk dialog. Att ständigt pröva om vi är på rätt väg är grundläggande i kvalitetsarbetet.

Vi vill medverka till att deltagarna får en altruistisk och empatisk förmåga i samspelet med andra människor. I sammanhanget är all personal viktig för deltagarens utveckling. Ett pedagogiskt arbete bygger på regelbundna diskussioner mellan pedagogerna. Det finns en stor frihet att forma det pedagogiska arbetet både som enskild pedagog och som arbetslag.

Kvalitetsarbetet med deltagarna följs upp genom skriftliga utvärderingar och muntliga utvärderingar genom mentorsamtal, klassråd och skolråd.

Kvalitetsutveckling baserat på utvärderingar och samtal genomförs via diskussioner i arbetslaget. Skolan deltar även i den kvalitetsredovisning som är gemensam för samtliga folkhögskolor med resurspedagog/läroassistentytutbildning genom förening FLiS (folkhögskolor med läroassistentytutbildning i samverkan).

FLiS bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att stärka utbildningens kvalitet. Det sker i huvudsak genom att;

- Skapa hållbara kontakter och samarbetsstrukturer med myndigheter, organisationer, studerande, arbetsgivare, forskare och universitet/högskolor
- Genomföra gemensamt fastslagna kvalitetssamtal och kvalitetsredovisningar
- Genomföra gemensamma uppföljningar kring utbildningens relevans för yrket
- Samverka kring forskning och fortbildning för att systematiskt förstärka kompetenserna enligt skolans krav och behov i enlighet med SEQF-nivåerna
- Göra forskning och ny kunskap tillgänglig för utbildare, studerande och verksamma läroassistenter.
- Höja lärarkompetensen genom fortbildning och forskningsanknytning
- Sträva efter att genomföra gemensamt forskningsprogram
- Vidmakthålla ett levande samtal om utbildningens folkbildningsanknytning
- Vid behov producera läromedel och informationsmaterial
- Tre till fyra gånger om året organisera och genomföra kvalitetsuppföljningssamtal.

Utbildningens innehåll

Utbildningen sträcker sig över 40 veckors heltidsstudier fördelade på nio utbildningsområden, vilka presenteras nedan.

1. Skolans organisation och uppdrag, motsvarande 7 veckor

Utbildningsområdet behandlar de lagar och dokument som reglerar den svenska skolans uppbyggnad och utformning. Centralt innehåll är de demokratiska och etiska principer som skolan vilar på och som utgår från den svenska grundlagen, samt hur skolans politiska styrning ser ut och organiseras.

Kunskaper

Deltagaren kan

- redogöra för de centrala villkor och lagar som styr hur den svenska skolan är uppbyggd och organiserad,
- resonera kring skolans demokratiska uppdrag, dess historiska rötter och dess påverkan på styrdokument och regelverk,
- beskriva de olika yrkesgrupper som verkar i skolan och,
- visa på förståelse för deras uppdrag och sätta dem i relation till den egna rollen.

Färdigheter

Deltagaren kan

- orientera sig i skolans styrdokument och veta var ämnesområden av vikt för den egna yrkesrollen går att hitta,
- reflektera över hur skolans demokratiska uppdrag påverkar bemötande, undervisning, planering och uppföljning av den pedagogiska verksamheten.

Ansvar och självständighet

Deltagaren kan

- självständigt använda sig av skollagen för att hitta stöd för åtgärder för olika målgrupper i skolan, identifierade efter behov, förutsättningar och bakgrund.
- arbeta utifrån det demokratiska värdegrundsperspektiv som skolan vilar på och tar ansvar för de grupper hen arbetar med eller är en del av.

Kurser

Skolans organisation och uppdrag, inklusive skoljuridik, motsvarande 4 veckor

Som resurspedagog och lärarassistent förväntas man att ha en god förståelse om det svenska skolsystemet form och funktion. I denna delkurs kommer kursdeltagarna att

fördjupa sig i samtliga skolformer för barn och ungdomar (förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskoleutbildning, gymnasieutbildning och särskola).

Förståelse kommer att byggas såväl ur historisk som samhällspolitiskt perspektiv.

Området är indelat i fyra delar och deltagarna förväntas ha en mycket god förståelse över det svenska skolsystemet efter avslutad kurs.

Förskolans och skolans värdegrund ska ge ett klimat där barn och elever känner sig trygga och respekterade. Det innebär att barn och elever ska få möjlighet att utveckla ett jämlikt och jämställt förhållningssätt. Värdegrunden ska också främja likabehandling och barns och elevers rätt till delaktighet och inflytande.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Uppvisa förståelse för det svenska skolsystemets form och funktion.
- Motverka diskriminering i form av trakasserier och sexuella trakasserier samt kränkande behandling.
- Arbeta utifrån barns och elevers rätt till delaktighet och inflytande.
- Arbeta utifrån det demokratiska värdegrundsperspektiv som skolan vilar på och ta ansvar för de grupper hen arbetar med eller är en del av.

Mänskliga rättigheter, motsvarande 2 veckor

Kursen behandlar mänskliga rättigheter i allmänhet och barnkonventionen i synnerhet.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Redogöra för mänskliga rättigheter med fokus på barnkonventionen och dess tillämpning.
- Se sambandet mellan sin yrkesroll och mänskliga rättigheter med särskilt fokus på barnkonventionens tillämpning.
- Uppvisa grundläggande kännedom om diskrimineringslagen.

Samhällskunskap, motsvarande 1 vecka

Kursen behandlar samhällsvetenskapliga teorier och perspektiv utifrån både enskilda och grupper. Fokus ligger på möjligheter till makt, delaktighet, resurser och trygghet. Demokratins idé och förverkligande i civilsamhället och politiska system är en viktig del i utbildningsområdet.

Efter genomförd kurs kan deltagare:

- Redogöra för politiska system, statsskick, styresformer, politiska partier, ideologier, demokrati som värderingssystem och process för beslutsfattande.
- Förklara hur man som samhällsmedlem kan påverka beslutsfattare och samhällsutvecklingen.

2. Ledarskap, motsvarande 3 veckor

Utbildningsområdet är tvärvetenskapligt med sin bas inom sociologi, pedagogik och psykologi. Området inriktar sig på olika teorier och modeller inom ledarskap samt utvecklandet av det egna ledarskapet inom målstyrda verksamheter.

Kunskaper

Deltagaren kan

- redogöra för ledarskap utifrån olika teorier och modeller samt utifrån olika perspektiv, som till exempel normkritik, genus- och jämställdhetsperspektiv, jämlikhets- och rättighetsperspektiv,
- känna till och kunna kommunicera kring olika former av ledarskap,
- kunna redogöra för hur ledarens människosyn påverkar ledarskapet samtidigt som ledarskapet både påverkar och påverkas av individer, grupper och sociala sammanhang,
- redogöra för gruppprocesser och grupputveckling i ett socialpsykologiskt perspektiv,
- redogöra för hur ledarskap kan bedrivas vid konflikter
- beskriva hur ledarskap har utvecklats över tid och hur man bedriver ledarskap med utgångspunkt i olika pedagogiska teorier och modeller där särskilt den svenska skolans värdegrund och läroplan är centrala.

Färdigheter

Deltagaren ska kunna planera, leda, dokumentera och utvärdera skolverksamhet i olika situationer och sammanhang och kunna implementera kunskaper om konflikt- och krishantering i sitt ledarskap. Vidare ska deltagaren kunna tillämpa sina kunskaper om olika former av ledarskap för att arbeta mot uppställda mål och kunna bedriva ledarskap med utgångspunkt i olika pedagogiska teorier och modeller.

Ansvar och självständighet

Deltagaren ska kunna självständigt identifiera och diskutera frågor om ledarskap ur olika synvinklar; kommunicera, samarbeta och samverka för att leda andra människor samt interagera och kommunicera i samarbete med andra människor. Deltagaren ska kunna reflektera kring hur det egna förhållningssättet påverkar

ledarskapet och visa på utvecklad förståelse för gruppprocesser och grupputveckling i ett socialpsykologiskt och etiskt perspektiv.

Kurser

Ledarskap 1 – Ledarskap och individen, motsvarande 3 veckor

Kursen fokuserar på självledarskap (begrepp, motivation, mål och värderingar), personlig utveckling (självbild, självkänsla, feedback och självförtroende), motivation (teori och praktik med fokus på inre och yttre drivkrafter) och kompetensutveckling (definition, analys och utveckling samt lärstrategier).

Syftet är att öka deltagarens medvetenhet om eget ansvar, värderingar och mål samt ge verktyg för att utveckla självledarskap och personlig motivation.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Förklara vad självledarskap innebär och tillämpa strategier för att ta ansvar för sin egen utveckling.
- Förstå inre och yttre motivation och kunna använda mål- och strukturverktyg.
- Reflektera över sin självbild, självkänsla och identifiera egna styrkor och utvecklingsområden.
- Använda metoder som Johari-fönster och feedback för personlig utveckling.
- Förstå motivationsteorier såsom Maslow, Herzberg och Deci & Ryan samt deras tillämpning i vardag och arbetsliv.
- Identifiera och utveckla sin egen kompetens genom analyser som SWOT och planera för livslångt lärande.

Utöver kursen ledarskap 1 återfinns ledarskapskurser även i utbildningsområdena *Kommunikation och konflikthantering* samt *Fördjupningsarbete*.

3. Pedagogik, lärande och utveckling motsvarande 6 veckor

Utbildningsområdet inriktar sig på pedagogik som vetenskap och på teorier och metoder som används i det svenska utbildningssystemet. Centralt innehåll är utvecklingspsykologi och hur lärandeteorier och kunskapssyn påverkar och utformar undervisningen inom målstyrda verksamheter. Inom utbildningsområdet lyfts även metoder för studieteknik och motivationsarbete fram.

Kunskaper

Efter avslutad utbildning ska deltagaren kunna beskriva vad ämnet pedagogik innebär och kunna redogöra för några vanligt förekommande lärandeteorier och metoder kopplade till ett historiskt såväl som samtida perspektiv. Deltagaren ska kunna diskutera olika lärandeteoriers syn på betydelsen av elevers delaktighet i och

inflytande över undervisningen. Vidare ska deltagaren kunna redogöra för pedagogiska och utvecklingspsykologiska teorier som påverkar den svenska skolans kunskapssyn och bedömning utifrån läroplan och kunskapskrav och beskriva utvecklingspsykologi som ämnesområde och dess betydelse för barn och ungdomars utveckling och lärande samt kunna resonera kring elevers skiftande villkor för lärande och kring bemötande av elevers olikheter i undervisning och andra skolsammanhang. Deltagaren ska också kunna redogöra för metoder för studieteknik och olika former av motivationsarbete.

Färdigheter

Deltagaren ska kunna problematisera kring skolans målstyrda utbildningsprocesser och reflektera över hur resurspedagog/lärarassistentrollen kan bidra till elevernas utveckling och lärande av kunskaper och värden. Deltagaren ska kunna organisera och anpassa arbetssätt och pedagogisk metod utifrån den kunskapssyn som återfinns i skolans styrdokument. Vidare ska deltagaren identifiera och reflektera över olika pedagogiska metoder som används inom utbildning och vad syftet med dessa är samt följa skolans arbete och föra reflekterande resonemang kring kunskapsbedömning, delaktighet, inläring och behov av stöd och stimulans.

Ansvar och självständighet

Deltagaren ska visa på självständigt agerande inom yrkesrollen utifrån sina kunskaper inom pedagogik, för att leda och stötta elever och grupper och för att avlasta lärare och annan pedagogisk personal. Vidare ska deltagaren ta ansvar för de grupper hen leder och är en del av samt självständigt och tillsammans med andra identifiera behov av stöd och utveckling hos elever samt se vilka pedagogiska verktyg och metoder som kan användas för att hantera olika situationer.

Kurser

Pedagogiskt arbete, motsvarande 5 veckor

Kursen behandlar grundläggande kunskaper, centrala begrepp och villkor för lärande med fokus på pedagogikens olika teorier och metoder. Deltagaren får insikt i hur lärande kan förstås och hur undervisning har utvecklats historiskt. Kursen inkluderar även en fördjupning i lekens betydelse för barns utveckling och hur skolgården kan användas som en pedagogisk och trygg lärmiljö.

Deltagaren får kunskap om viktiga pedagoger och pedagogiska riktningar samt pedagogikens roll i olika sammanhang, inklusive tydliggörande pedagogik, lekens olika former och skolgårdspedagogik. Kursen omfattar både teoretiska moment och praktiska övningar där deltagaren får planera och leda lek utifrån olika åldrar och behov.

Kulturella uttryck och eget skapande har stor betydelse för barns och ungas växande och utveckling och även detta behandlas under kursen genom såväl teoretiska som praktiska moment

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Identifiera och särskilja olika pedagogiska riktningar.
- Beskriva villkor som påverkar lärande.
- Ge exempel på centrala begrepp inom pedagogiken.
- Identifiera och särskilja olika pedagogiska riktningar.
- Tillämpa en pedagogisk riktning i ett praktiskt fördjupningsarbete.
- Förstå olika lärstilar och deras betydelse.
- Ha kunskap om det svenska skolsystemet.
- Förklara tydliggörande pedagogiks principer.
- Förstå lekens viktiga roll för barns utveckling för tanke, känslor, rörelse och socialt samspel.
- Känna igen och beskriva olika former av lek, såsom fri lek, styrd lek och symbolisk lek.
- Veta hur skolgården kan användas som en plats för lärande, gemenskap och trygghet.
- Planera och leda lekar som är anpassade efter olika grupper och åldrar.
- Använda lek och aktivitet för att skapa gemenskap och förebygga konflikter.
- Reflektera över vuxnas betydelse för barns lek och trygghet samt identifiera faktorer som kan främja eller hindra lek i olika miljöer.
- Planera och genomföra målgruppsanpassade skapande aktiviteter.

Hälsofrämjande arbete, motsvarande 1 vecka

Kursen behandlar grundläggande begrepp och teorier kring hälsa ur ett helhetsperspektiv, där fysisk, psykisk och social hälsa samspelar. Fokus ligger på faktorer som påverkar individens och gruppens välmående samt metoder för att främja hälsa i olika yrkesroller. Kursen belyser både förebyggande och stärkande insatser utifrån ett salutogent synsätt.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Redogöra för begrepp som folkhälsa, hälsofrämjande (hälsopromotion) och förebyggande arbete (prevention).
- Förstå hur kroppsliga, psykiska och sociala faktorer samverkar och påverkar hälsan.

- Beskriva hur livsstilsfaktorer såsom kost, sömn, motion och återhämtning påverkar välbefinnande.
- Förklara sambandet mellan livsstil, psykisk hälsa och sociala förhållanden.
- Visa förståelse för hur olika yrkesroller kan bidra till att främja hälsa hos individer och grupper.
- Reflektera över sin egen hälsa och utveckla förmåga att bemöta andras hälsobehov.
- Diskutera hälsofrämjande arbete med fokus på att skapa hälsa, inte enbart på att förebygga sjukdom.

4. Beteende och socialt samspel, motsvarande 4 veckor

Utbildningsområdet rör sig mellan socialpsykologi och sociologi och handlar om hur grupper och individers identitet och beteenden är kopplade till sociala, ekonomiska och kulturella erfarenheter och förutsättningar. Utbildningsområdet omfattar även individers och gruppers attityder och attitydförändringar, avvikande beteende och utstötningmekanismer.

Kunskaper

Efter kursen ska deltagaren kunna redogöra för hur det sociala samspelet i skolan påverkas av individens bakgrund, erfarenheter och personlighet och hur gruppens sammansättning påverkar dess struktur, kunna föra utvecklade resonemang kring hur gruppnormer påverkar gruppens acceptans för avvikelse hos individer och andra grupper, samt hur gruppen kan stöta ut den som inte passar in i eller inte accepterar dess normer samt kunna beskriva hur individers egenskaper och attityd påverkar såväl individ som grupp.

Färdigheter

Deltagaren ska kunna orientera sig i teorier kring barns och ungdomars sociala utveckling och reflektera kring hur individens sociala, ekonomiska och kulturella bakgrund skapar olika beteendemönster och förutsättningar i skolan. Vidare ska deltagaren kunna diskutera och problematisera kring hur grupper i skolmiljö bildas och utvecklas utifrån förståelse av grupprocesser och psykologiska teorier.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar ansvar för att diskutera, se bakom och förstå specifika individers och gruppers beteende utifrån sin teoretiska kunskap om barn och ungdomars utveckling. Deltagaren tar ansvar för att bemöta elever utifrån ett professionellt och demokratiskt orienterat förhållningssätt och kan självständigt och tillsammans med andra, arbeta aktivt för att eleverna i skolan ska fungera så bra som möjligt både som

individer och grupp och ta ansvar för att skapa förutsättningar för ett gott socialt samspel och trygghet i skolan.

Kurser

Sociologi, motsvarande 2 veckor

Under sociologikursen ges deltagarna grundläggande kunskap om sociala strukturer, sociala relationer och socialt samspel. Vi lär oss om social skiktning och vilken betydelse detta har för människors livssituationer och uppväxtvillkor och bearbetar detta på både individ- och strukturnivå.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Redogöra för sociala skiktningssprinciper som klass, kön, etnicitet, funktionsnedsättning, sexualitet och ålder.
- Förstå hur olika skiktningssprinciper samverkar med varandra (intersektionalitet).

Psykologi – Grundläggande psykologi och människans utveckling, motsvarande 2 veckor

Kursen ger deltagarna en grundläggande förståelse för psykologins centrala begrepp, teorier och perspektiv, med särskilt fokus på människans utveckling under livets olika skeden. Deltagaren får kunskap om hur arv, miljö, kön, kultur, motivation, känslor och samhällskontext påverkar beteende och psykisk hälsa.

Kursen behandlar psykologins historia och vetenskapliga grunder samt ger en introduktion till psykologiska tester och experiment.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Förklara grundläggande psykologiska begrepp såsom perception, kognition, emotion och beteende.
- Beskriva och jämföra centrala psykologiska perspektiv, inklusive biologiskt, psykodynamiskt, behavioristiskt, kognitivt och humanistiskt perspektiv.
- Redogöra för utvecklingspsykologiska teorier, till exempel Freuds, Eriksons och Piagets teorier.
- Förstå hur ålder, kön, kultur och social kontext påverkar individens utveckling.
- Resonera kring faktorer som påverkar välbefinnande, motivation och självkänsla.
- Visa förståelse för psykologiska orsaker bakom mänskligt beteende.

5. Anpassningar och särskilt stöd, motsvarande 3 veckor

Utbildningsområdet behandlar teorier och perspektiv på de olika förutsättningar och behov som skapar skilda villkor för elevers lärande, utveckling och socialisation. Inom området avhandlas svårigheter elever kan möta i skolan, skolans kompensatoriska uppdrag, metoder för att stödja och stimulera elever till lärande, utveckling och socialisation, samt olika förhållningssätt till elever i behov av anpassningar och stöd.

Kunskaper

Efter kursen kan deltagaren redogöra för hur elevers olika förutsättningar och behov skapar skilda villkor för lärande, utveckling och socialisation, och kan beskriva skolans kompensatoriska uppdrag. Deltagaren kan redogöra för utbildningens betydelse för individer, grupper och samhällen, och resonera kring individuella och strukturella faktorer som ofta påverkar elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning. Deltagaren kan också redogöra för de lagar, konventioner och styrdokument som reglerar rätten till utbildning, och för betydelsen av dessa på individ- och samhällsnivå.

Vidare kan deltagaren redogöra för olika skolsvårigheter, funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa, och kan inom ämnesområdet neuropsykiatriska funktionsnedsättningar föra fördjupande resonemang samt beskriva elevhälsans arbete med elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd, och kunna resonera kring lärarassistentens roll i detta arbete.

Färdigheter

Deltagaren ska kunna anpassa sitt bemötande efter olika elevers förutsättningar och behov och kunna genomföra kompensatoriska insatser som beslutats i samråd med andra professioner i och kring skolan. Vidare ska deltagaren kunna stötta och stimulera elever i övningar, enskilt arbete och grupparbeten samt assistera elever och kollegor vid användningen av kompensatoriska hjälpmedel och samverka med olika aktörer, såsom vårdnadshavare, socialtjänst och elevhälsa, kring elever i svårigheter.

Ansvar och självständighet

Deltagaren identifierar självständigt elever i behov av anpassningar och/eller stöd, och samverkar med skolans elevhälsa och andra aktörer för att skapa goda förutsättningar för dessa elever att lära, utvecklas och socialisera. Deltagaren tar ansvar för ett förhållningssätt som främjar elevers delaktighet i utbildningen och vid behov hämta stöd i lagar, styrdokument och konventioner för att hjälpa elever att hävda sin rätt till utbildning samt tar ansvar för att identifiera sina egna styrkor och

utmaningar i arbetet med eleverna och för hur dessa kan användas för att utveckla kompetens att möta elevers olikheter.

Kurser

Specialpedagogik anpassningar och särskilt stöd, motsvarande 2,5 veckor

I den här kursen introduceras det specialpedagogiska fältet. Centrala begrepp inom området, exempelvis extra anpassningar och särskilt stöd, inkludering, tillgängliga lärmiljöer samt en skola för alla diskuteras med hjälp av relevanta specialpedagogiska perspektiv. Under kursen ges kunskaper om elevers olika förutsättningar för lärande samt betydelsen av organisering av lärmiljöer för att möta elevers behov.

Dessutom behandlas hur pedagoger kan bemöta elever och deras vårdnadshavare samt hur skolan kan arbeta för att ge stöd och stimulans när olika svårigheter utgör ett hinder för elevernas lärande. Vidare introduceras orsaker till konflikters uppkomst. Strategier för att hantera dessa konflikter bearbetas och lärarens roll i skapandet av goda sociala relationer uppmärksammas.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Redogöra för centrala perspektiv och begrepp inom det specialpedagogiska fältet
- Redogöra för teorier om konflikthantering i pedagogiska miljöer
- Visa kunskap om centrala faktorer rörande elever med och i svårigheter, inbegripet neuropsykiatriska svårigheter

Introduktion till Tecken som AKK (TAKK), motsvarande 0,5 veckor

Kursen är en kortare introduktion till tecken som alternativ och kompletterande kommunikation.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Redogöra för vad TAKK innebär och hur det är uppbyggt,
- En grunduppsättning tecken och provat på att använda dessa,
- Uppvisa kunskap om var information och kunskap om TAKK finns att hämta vid behov.

6. Kommunikation och konflikthantering, motsvarande 3 veckor

Utbildningsområdet belyser kommunikationens betydelse för etablerandet, utvecklandet och upprätthållandet av pedagogiska relationer i skolan. Inom området behandlas hur formell och informell kommunikation i och kring skolan påverkar

elevernas lärande, utveckling och socialisation. Centralt innehåll är även verktyg för kommunikation samt teorier och strategier kring konflikthantering.

Kunskaper

Efter kursen kan deltagaren beskriva kommunikationens betydelse för elevens lärande, utveckling och socialisation, redogöra för hur skolans personal genom sin kommunikation skapar förutsättningar och förväntningar, samt producerar och reproducerar normer och värderingar samt resonera kring elevers olika förutsättningar att uppfatta talad, skriftlig och visuell kommunikation och kunna föra fördjupande resonemang kring betydelse av multimodal kommunikation i skolan. Vidare kan deltagaren beskriva kommunikationsmönster i klassrummet och resonera kring hur maktförhållanden kan påverka kommunikationen i skolan samt redogöra för hur konflikter kan uppstå, förebyggas och hanteras i skolan och för några olika teorier och metoder för konflikthantering.

Färdigheter

Deltagaren använder sig av de grundläggande ord och begrepp som är en förutsättning för arbete i skolans värld, brukar en relevant kommunikation i mötet med elever, vårdnadshavare, kollegor och samverkansparter. Vidare brukar deltagaren en kommunikation som bidrar till att stärka de pedagogiska relationerna i skolan, bl.a. genom att bekräfta, återkoppla och stimulera elever till lärande och utveckling samt anpassar sin kommunikation för att förebygga och hantera konflikter som kan uppstå i skolan. Deltagaren resonerar kring och tillämpar ett antal olika metoder för att hantera konflikter.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar ansvar för sin kommunikation och använder sig av teori och beprövad erfarenhet för att utveckla och anpassa den efter de behov och förutsättningar som olika samspel i skolan fordrar. Deltagaren tar ansvar för att i samspel med andra aktörer i skolan utveckla en kommunikation som främjar pedagogiska relationer och positiva förväntningar på eleverna samt använder sig självständigt av teori och metoder för att hantera konflikter, samt har tillräcklig kunskap om konflikthantering för att kunna reflektera kring hur konflikter kan förebyggas och åtgärdas.

Kurser

Ledarskap 2 – Grupper, kommunikation och konflikthantering, motsvarande 3 veckor

Kursen syftar till att ge grundläggande kunskaper och verktyg för att förstå, leda och arbeta effektivt med grupper, med fokus på grupperns utveckling, kommunikation och konflikthantering.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Beskriva olika ledarstilar samt skillnaden mellan grupper och team.
- Förstå gruppers betydelse i organisationer och grundläggande gruppdynamik.
- Redogöra för grupputvecklingsteorier, grupproller och processer.
- Använda effektiva kommunikationsmetoder, inklusive aktivt lyssnande och feedback.
- Identifiera orsaker till konflikter och förstå gruppers reaktioner på konflikter.
- Tillämpa strategier och konfliktstilar för att hantera och leda genom konflikter.

7. Dokumentation och administration, motsvarande 2 veckor

Utbildningsområdet behandlar den dokumentation och kommunikation som är kopplad till det pedagogiska arbetet, med tonvikt på utveckling av digital kompetens, mentorskap, anpassningar och särskilt stöd. Inom ramen för utbildningsområdet ges även grundläggande förståelse för administrativa uppgifter som kan förekomma inom yrkesuppdraget.

Kunskaper

Efter kursen kan deltagaren beskriva ett flertal situationer kopplade till det pedagogiska arbetet i skolan som kräver dokumentation och uppföljning. Deltagaren kan redogöra för administrationsansvaret inom ett antal områden som kan förekomma inom ramen för lärarassistentyrket samt visa kunskap om och redogöra för några digitala plattformar som används inom skolan.

Färdigheter

Deltagaren beskriver vilken typ av aktivitet och information som behöver dokumenteras och redogör för den egna yrkesrollens dokumentationsansvar och resonerar kring hur samarbete med närliggande yrkesgrupper på dokumentationsområdet underlättar i det pedagogiska arbetet. Vidare kan deltagaren använda olika digitala verktyg och tillämpa it-färdigheter för administration.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar ansvar för att arbeta med dokumentation utifrån givna syften och kan självständigt och i samarbete med andra formulera syften och frågeställningar inför dokumentation av verksamhet på individ och gruppnivå; samt utifrån detta genomföra dokumentation. Vidare kan deltagaren använda sig självständigt av digitala verktyg för att underlätta kommunikation och dokumentation.

8. Pedagogisk professionell utveckling, motsvarande 8 veckor

Den pedagogiska professionella utvecklingen innebär arbetsplatsförlagt lärande inom yrkesområdet. Praktiken ska ge möjlighet att studera verksamheten och att under handledning gradvis utveckla och omsätta de teoretiska kunskaperna till praktisk erfarenhet. Det handlar om att grundlägga, befästa och fördjupa kunskap och förståelse och att utveckla färdigheter, förmågor och förhållningssätt. För att ge möjlighet till god yrkesprofessionell utveckling är handledarens roll betydelsefull. Handledaren ska ha relevant kompetens för handledaruppdraget. Folkhögskolan förbereder deltagaren inför det arbetsplatsförlagda lärandet, och knyter detta till de teoretiska studierna. Folkhögskolan handleder deltagaren löpande samt genomför minst en praktikuppföljning.

Området innebär en praktisk tillämpning av övriga utbildningsområden samtidigt som det fördjupar de teoretiska kunskaperna och ger den blivande resurspedagogen/läroassistenten en möjlighet att ringa in och förstå resurspedagogens/läroassistentens roll i skolan.

Kunskaper

Efter kursen kan deltagaren orientera sig i skolans miljö, rum, uppdrag och författningar samt kommunicera och reflektera kring den egna yrkesrollen i förhållande till elever, lärare, vårdnadshavare, andra yrkesgrupper i skolan, samt utifrån den verksamhet deltagaren befinner sig i.

Färdigheter

Deltagaren kan planera, genomföra, analysera, utvärdera och vidareutveckla resurspedagogens/läroassistentens arbetsområden på skolan tillsammans med handledaren och utveckla sin roll i att skapa ordning och omsorg i och utanför klassrummet. Deltagaren utvecklar sitt ansvarstagande inom administrativt och praktiskt kringarbete samt ger och tar emot relevant återkoppling på genomförda aktiviteter.

Vidare kan deltagaren delta i samt genomföra aktiviteter utifrån målgruppens behov, i syfte att skapa trygghet och för att utveckla ett professionellt förhållningssätt samt visa förmåga och vilja att förstå sin yrkesroll som läroassistent utifrån den verksamhet hen befinner sig i, i samtal med handledaren och med stöd av bearbetning och reflektion på folkhögskolan.

Ansvar och självständighet

Deltagaren utvecklar kompetens att agera professionellt och självständigt i verksamheten, under handledning, bemöter elever, skolpersonal och

vårdnadshavare i olika situationer och tar ansvar för ett empatiskt och relevant bemötande med ett inkluderande förhållningssätt. Vidare tar deltagaren ansvar för att arbeta med ett främjande förhållningssätt och utveckla medvetenhet om hur det egna förhållningssättet påverkar omgivningen.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL), motsvarande 8 veckor (ANNY)

Det arbetsplatsförlagda lärandet är en mycket viktig del av utbildningen. Alla ämnen i utbildningen synkroniseras med det arbetsplatsförlagda lärandet det innebär att alla teoretiska moment kopplas till praktiken och de praktiska momenten blir en del av de teoretiska momenten. Åtta veckor av utbildningen består av arbetsplatsförlagd praktik med handledning; fyra veckor under termin ett och fyra veckor under termin 2.

Handledaren kommer att vara väl förtrogen med kopplingen mellan teori och praktik. Praktiken samordnas med mottagande skola och anpassas individuellt till varje kursdeltagare i samråd med mottagande skola. Praktikplatserna kan vara förlagda så väl i Västerås kommun som i närliggande kommuner. Folkhögskolans praktksamordnare besöker arbetsplatserna under praktikperioderna.

9. Fördjupningsarbete, motsvarande 4 veckor

Fördjupningsarbetet är en del av utbildningen där deltagaren kopplar samman teori och praktik. Fördjupningsarbetet ska ha förankring i yrkesrollen och följa en vetenskaplig arbetsgång samt vara utformad som en kortare vetenskaplig rapport. Arbetet kan baseras på teori, men också på planerad och genomförd verksamhet. Syftet med fördjupningsarbetet är att förstå och arbeta med den vetenskapliga process och metodik som är en grundsten i den svenska skolan.

Kunskaper

Efter kursen ska deltagaren visa på kunskaper om vetenskapliga metoder vid informationsinhämtande samt hur utformningen av en vetenskaplig rapport kan se ut.

Färdigheter

Deltagaren kan använda sig av en vetenskaplig metod i sitt fördjupningsarbete och göra kopplingar mellan utbildningens teori och skolans vardag för att på olika sätt spegla yrkesrollens specifika förutsättningar.

Ansvar och självständighet

Deltagaren kan självständigt omsätta utbildningens teori på en fördjupad nivå i sitt arbete samt ta ansvar för att använda vetenskaplig metod och disposition för att analysera och fördjupa förståelsen kring yrkesrollen.

Kurser

Projekt – från idé till genomförande, motsvarande 4 veckor

Kursen syftar till att ge grundläggande kunskaper och färdigheter i projektarbete, från idéutveckling med målformulering och planering till genomförande och utvärdering. Projektorganisation och kommunikation behandlas såväl som redovisning, feedback och reflektion. Deltagarna arbetar praktiskt med egna eller gemensamma projektidéer som redovisas både skriftligt och genom muntlig presentation.

Efter genomförd kurs kan deltagaren:

- Beskriva projektmetodikens grunder.
- Formulera projektidéer och genomföra behovsanalyser.
- Planera projekt med tydliga mål, aktiviteter, resurser och tid.
- Förstå gruppdynamik och roller inom projektarbete.
- Dokumentera och utvärdera projekt.
- Genomföra ett mindre projekt individuellt eller i grupp.